

Verkennd natuurwaardenonderzoek

Locatie: ter hoogte van de Spoorstraat te Zegge, gemeente Rucphen (NB)
Datum: 26 maart 2012
Projectnummer: 211x05748
Opgesteld door: mw. P. Maas – Ecoloog ruimtelijke ordening

Voorliggend verslag behoort bij de toelichting van het wijzigingsplan '3 gasleidingen Gasunie', opgesteld door BRO met rapportnummer: 211X05748.070040_1.

1. Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Structuurvisie en Ruimtelijke Verordening van Noord-Brabant is vastgelegd. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de provinciale groenstructuur zijn ruimtelijk in de Structuurvisie en Ruimtelijke Verordening vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingsszones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

2. Werkwijze verkennend natuurwaardenonderzoek

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

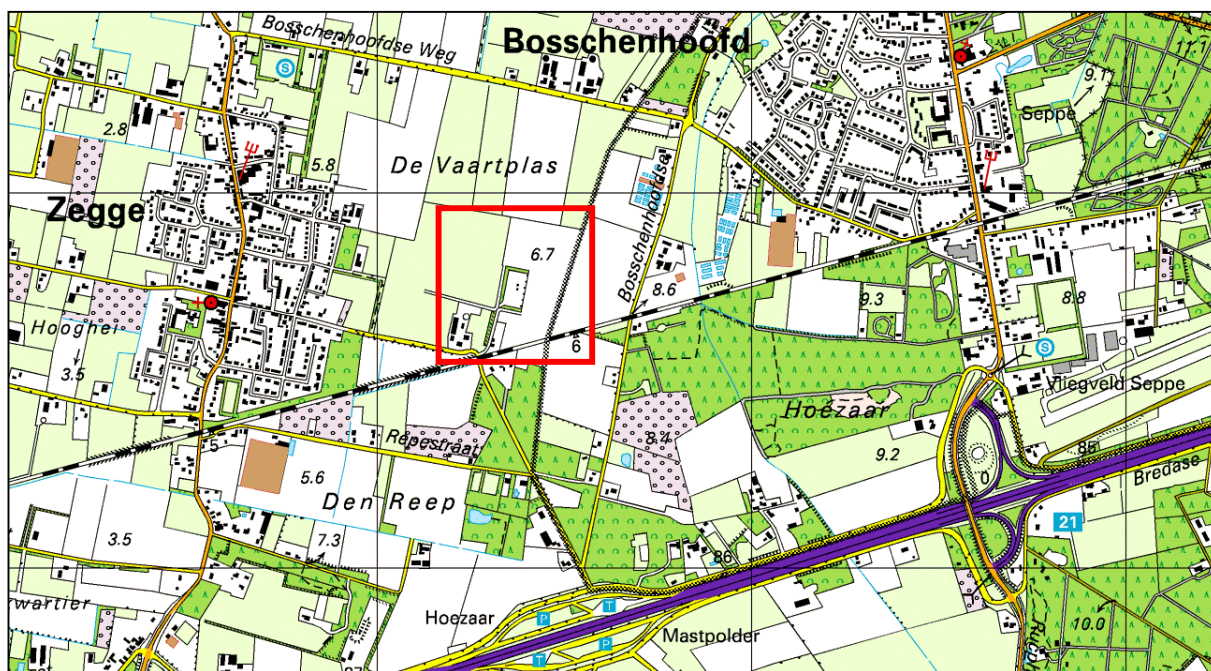
Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 26 maart 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinciale natuurgegevens van Noord-Brabant en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

3. Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt direct ten noorden van de spoorlijn tussen Roosendaal en Breda ten noordoosten van de Kapelstraat / Spoorstraat. Het plangebied wordt omligt door in agrarisch gebruik zijnde akkerlanden. Ten zuidwesten van het plangebied is een melkveehouderij gevestigd. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het onderzoeksgebied zijn 95,4-396,7². De ligging en begrenzing van het plangebied zijn te zien in de onderstaande afbeelding.

Ligging en globale begrenzing van het plangebied ter hoogte van de Spoorstraat te Zegge in de gemeente Rucphen.

Huidige en toekomstige situatie

In de huidige situatie zijn er opgaande structuren rondom het plangebied aanwezig. Het binnen-terrein is in gebruik al privé-terrein en onbegroeid. De omliggende akkers die deel uitmaken van het plangebied zijn in agrarisch gebruik. Ten noordenwesten en zuidoosten van het plangebied wordt in de aanleg van 3 gasleidingen voorzien, zie hiervoor de verbeelding op de volgende pagina. Het gebied wordt daarom voor een deel herontwikkeld. In de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet, alsmede aan het provinciale natuurbeleid zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd, namelijk:

- Aanleg zoals aangeduid op de bijgevoegde verbeelding;
- Een werkstrook van 19 tot 21 meter;
- Gehele kap van opgaande structuren waar de gasleiding aan het opgaande groen grenst;
- Aanleg van 'groen – landschapelement' na benodigde (graaf)werkzaamheden).

² De getallen staan respectievelijk voor de x-coördinaat en de y-coördinaat van de linkerbenedenhoek van het betreffende kilometervak.

Verbeelding van de locaties waar de gasleidingen zijn voorzien; de kleuren duiden de bestemmingen in het te wijzigen bestemmingsplan aan.

4. Beschrijving van de natuurwaarden van het plangebied

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt ver buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. De dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebieden liggen op meer dan 3 kilometer afstand van het projectgebied. Mogelijk verstorende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit het project hoeft geen rekening gehouden te worden met de wettelijke gebiedsbescherming.

Planologisch beschermde natuurwaarden

De Ecologische Hoofdstructuur is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Mogelijk verstorende effecten van woningbouwplannen zijn o.a. versnippering, verandering van de waterhuishouding, verstoring door licht, geluid, trillingen en menselijke activiteit etc. De begrenzing van de EHS is in de Verordening Ruimte van provincie Noord-Brabant vastgelegd. Het plangebied ligt geheel buiten de Ecologische Hoofdstructuur zoals deze is vastgesteld. Door de ontwikkeling zullen derhalve geen wezenlijke kenmerken van de EHS worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Vaatplanten

Alleen rondom het terrein zijn opgaande structuren in de vorm van zowel bomen als struiken aanwezig. Aan de Spoorstraat zelf, richting het huis aan de zuidzijde van het plangebied, is een opgaande bomenlaan aanwezig. Door de ligging van het plangebied in een terrein in gebruik voor de landbouw en veehouderij, is het niet te verwachten dat er geschikte standplaatsen voor bijzondere of beschermde soorten aanwezig zijn. Er zijn geen te slopen bebouwingen aanwezig, daardoor is het voorkomen van streng beschermde soorten als steenbreekvaren uit te sluiten. Bij de planvorming is het niet nodig rekening te houden met de aanwezigheid van bijzondere of beschermde plantensoorten.

Zoogdiersoorten

In het plangebied kunnen op enige wijze enkele algemeen beschermde diersoorten voorkomen. Het zal gaan om soorten als mol, konijn en muizen. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van algemene verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur is het voorkomen van grondgebonden strenger beschermde soorten, zoals steenmarter, eekhoorn en das, binnen het plangebied en in de opgaande structuren redelijkerwijs uit te sluiten. Het gebied heeft voor deze soorten geen waarde als vast leefgebied of onderdeel daarvan. Tijdens het veldbezoek is ook gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, zoals holtes in de bomen, deze zijn niet waargenomen. Omdat daarnaast de bomen een erg geringe omvang (diameter van <30 cm) hadden, is de kans dat er geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn erg klein. Bij de planvorming hoeft derhalve geen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van streng beschermde zoogdiersoorten.

Vogels

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen volgens de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (2009), of sporen daarvan, zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Er is tijdens het veldbezoek gelet op aanwezige nestplaatsen, maar ook op andere indicatoren, zoals braakballen of plukplaatsen. Roofvogels zoals bijvoorbeeld buizerd kunnen van de opgaande structuren gebruik maken om te rusten en uit te kijken over de agrarische velden. Daarnaast kunnen algemene vogelsoorten zowel in de opgaande structuren als in de bomenlaan langs de Spoorstraat tot broeden komen. Broedgevallen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het 'algemene' broedseizoen van maart t/m september. Er dient daarom bij de uitvoering van de benodigde werkzaamheden rekening gehouden te worden met broedende vogels direct rondom het plangebied. Dit betekent dat de te rooien beplantingen verwijderd dienen te worden in de periode dat er geen broedgevallen op het terrein aanwezig zijn. Dit kan voorafgaande aan de ruimtelijke ontwikkeling gecontroleerd worden. Met inachtneming van deze voorwaarde kan de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling betreffende vogels in overeenstemming met de Flora- en faunawet uitgevoerd worden.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied zijn geen permanente oppervlaktewateren aanwezig, de aanwezigheid van vissen kan hierdoor worden uitgesloten. Als leefgebied voor amfibieën en reptielen is het plangebied door de aanwezige ligging in agrarisch gebruik zijnde akker landen niet geschikt. Algemene amfibiesoorten, zoals bruine kikker en gewone pad, kunnen onder de struiken incidenteel voorkomen, voor deze soorten geldt eveneens een algemene vrijstelling van de Flora- en

faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het voorkomen van reptielen is op basis van de algemene verspreidingsgegevens redelijkerwijs uit te sluiten. Er hoeft in de planvorming geen rekening gehouden te worden met beschermde vis-, amfibie of reptielsoorten.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten is echter met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen. Derhalve zijn negatieve effecten op deze soortgroep redelijkerwijs niet te verwachten.

5. Conclusie en aanbevelingen

Conclusie ten aanzien van de gebiedsbescherming

Het gehele terrein ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden en geheel buiten de Ecologische Hoofdstructuur. Er hoeft geen rekening gehouden te worden met de wettelijke en planologische gebiedsbescherming.

Conclusie ten aanzien van de soortbescherming

Door de ligging van het plangebied in een terrein in gebruik voor de landbouw en veehouderij, is het niet te verwachten dat er geschikte standplaatsen voor bijzondere of beschermde plantensoorten aanwezig zijn. Daarnaast worden er op basis van het aanwezige biotoop geen streng beschermde grondgebonden zoogdiersoorten, vleermuizen, vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen, vissen, amfibieën, reptielen of ongewervelde diersoorten verwacht. Derhalve zijn negatieve effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op streng beschermde soorten onder de Flora- en faunawet redelijkerwijs uit te sluiten.

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade voor aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. In dit kader is daarom in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van aanwezige vogelnesten. Broedgevallen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het 'algemene' broedseizoen van maart t/m september. Er dient daarom bij de uitvoering van de benodigde werkzaamheden rekening gehouden te worden met broedende vogels direct rondom het plangebied. Dit betekent dat de te rooien beplantingen verwijderd dienen te worden in de periode dat er geen broedgevallen op het terrein aanwezig zijn en dat de benodigde werkzaamheden bij voorkeur in de minder gunstige periode van september tot maart worden uitgevoerd. Met inachtneming van de algemene zorgplicht en maatregelen ten gunste van algemene broedgevallen van vogels in de opgaande beplantingen, kan de voorgenoemde ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming met de natuurwetgeving en natuurbeleid in Nederland plaatsvinden.